

Gyakorlat:

A csalás és a korrupció elleni elektronikus távoktatási tanfolyamok

Ország:

Lettország

A gyakorlat kategóriája:

- Képzés

Kapcsolat:

- Lett Államigazgatási Főiskola (a Transparency International lettországi kirendeltségével [Delna], valamint a korrupciómegelőzéssel és a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó irodával [KNAB] együttműködésben)
- <https://www.vas.gov.lv/en/>
- vas@vas.gov.lv

Elhárított csalási kockázat(ok)

- Összeférhetetlenség
- Közbeszerzési eljárások megkerülése vagy manipulálása
- Csalási módszerek (például adócsalás, csempészet)
- Adókijátszás
- Vesztegetés, valamint más korrupciós bűncselekmények és kockázatok
- Összejátszás
- Az árnyékgazdaság és a korrupció közötti kapcsolat

Háttér és célkitűzés(ek)

A **Lett Államigazgatási Főiskola** a köztisztviselők és az államigazgatási alkalmazottak legnagyobb lettországi képzési központja. A Lett Államigazgatási Főiskola a 389. számú minisztertanácsi rendelettel összhangban a „Növekedés és foglalkoztatás” című operatív program keretében két ESZA-finanszírozású projektet indított. „Az államigazgatás emberi erőforrásainak szakmai fejlesztése a korrupció megelőzése és az árnyékgazdaság visszaszorítása érdekében” című projekt (3.4.2.0/15/I/002 számú ESZA-projekt) célja a közszolgálati dolgozók korrupciómegelőzéssel kapcsolatos oktatása. A 2016-ban **indított, 2 863 077 EUR¹** költségvetésű projekt várhatóan 2022. június közepén ér véget.

Az **elsődleges célkitűzés** az árnyékgazdaság és a korrupció visszaszorítása. Az intézkedés biztosítja, hogy az államigazgatási dolgozók képzésben részesüljenek (többek között e-tanfolyamokon vegyenek részt), valamint a speciális és általános kompetenciák területén tapasztalatot cseréljenek. A projekt keretében 2016 óta több mint 130 országos és nemzetközi rendezvényt szerveztek (7 500 résztvevővel). A képzések egy közös bevezető modult, nyolc alapmodult (széles körű, személyes képzést) és szakosodott kurzusokat foglaltak magukban ².

¹ <https://www.vas.gov.lv/en/corruption-prevention-and-reduction-of-shadow-economy>

² https://www.vas.gov.lv/en/box/images/Par_mums/K%20projekta%20faktu%20lapa_2018_EN.pdf
https://www.vas.gov.lv/en/box/images/K_Project_target%20groups_ENG_25022020.pdf

A gyakorlat ismertetése

Az **online tanfolyamok** a projektnek viszonylag kis, de innovatív részét teszik ki. Céljuk, hogy alapvető ismereteket nyújtsanak, és interaktív tanulással – alap- és haladó szinten egyaránt – előmozdítsák az árnyékgazdaság közös megértését, az összeférhetetlenség és a korrupció megelőzésének és mérséklésének szempontjait. A résztvevők számukra megfelelő időpontban és helyen, internetcsatlakozással rendelkező okostelefon, táblagép vagy számítógép segítségével elektronikus távoktatási platformokat tudnak használni.

Az e-tanfolyamok kidolgozása az összes releváns intézménnyel – közintézményekkel, nem kormányzati szervezetekkel és szociális partnerekkel – folytatott konzultációk eredménye. Ez biztosítja, hogy a képzés kielégítse a célközönség valódi igényeit. Az e-tanfolyamok online és ingyenesen állnak a célközönség (közintézmények, köztük önkormányzatokat) rendelkezésére. Jelenleg további e-tanfolyamokon vehet részt kb. **176 000 potenciális résztvevő**: államháztartási intézmények (például az összes minisztérium és alárendelt intézményeik, független közintézmények), valamint önkormányzatok alkalmazottai és tisztviselői.

„Az árnyékgazdaság visszaszorítása” című projekt keretében megvalósult **első e-tanfolyam** az árnyékgazdaságra és annak visszaszorítására vonatkozó alapvető ismereteket biztosít, és előmozdítja azok közös megértését. Az e-tanfolyam interaktív oktatási eszközöket használ, és 2019 nyarán lett működőképes.

„A korrupció megelőzése” című, a **korrupció elleni küzdelemre, az összeférhetetlenség megelőzésére és szakmai etikai szempontokra** összpontosító **második e-tanfolyam** kidolgozás alatt áll, és a tervek szerint 2020. augusztus végétől működik. Ez az e-tanfolyam 10 online modulból áll, mindegyiknek saját résztémája van, és 8 tanórának felel meg. A **modulok a következők**: „Mi a korrupció?”, „A korrupció következményei”, „A korrupció megelőzésére és az ellene folytatott küzdelemre szolgáló intézmények”, „A korrupció elleni küzdelem a köz- és a magánszektorban”, „Összeférhetetlenség”, „Értékek és etika az államigazgatásban”, „Korrupciós kockázatok”, „Korrupcióhoz vezető feltételek és vesztegetés elleni fellépések”, valamint „Visszaélések bejelentése”. A 10. modul önellenőrzési feladatokat tartalmaz. Bár a tanfolyam minden köztisztviselő számára nyitott, a célközönséget az egy évnél kevesebb szakmai tapasztalattal rendelkező alkalmazottak/tisztviselők alkotják.

A második e-tanfolyam kidolgozására a Lett Államigazgatási Főiskola és a Transparency International lettországi kirendeltsége (Delna) közötti együttműködés keretében került sor. A tartalom létrehozásában a korrupció-megelőzéssel és a korrupció elleni küzdelemmel foglalkozó irodát (KNAB) és a Közpolitikai Központot (Providus) képviselő szakértők is részt vettek. A KNAB képviselői az e-tanfolyam kidolgozásának teljes folyamata során folytatták az egyeztetéseket a tanfolyamok kidolgozóival.

Egyedi jellemzők

- Az e-tanfolyamok kialakítása úgy történt, hogy a **lehetőleg interaktívabbak legyenek**. A modulokban csak a legszükségesebb mennyiségű szöveg jelenik meg. Ennek megfelelően az e-tanfolyamok több gyakorlati feladatot és tevékenységet (például pantomim) választanak. A forgatókönyv-specifikus kérdések és szimulációk használata és a tanfolyamok interaktívvá tétele révén a felhasználók valós körülmények között alkalmazhatják új ismereteiket, döntéseik meghozatalát pedig kockázatmentes, nem ítélező környezetben gyakorolják. Ez a tapasztalati alapú tanulás segít az egyéneknek abban, hogy sikereikből és kudarcaikból is hasznos információkat szerezzenek, amelyek általában jobb munkahelyi döntéshozatalt eredményeznek.
- A tanfolyamokat kidolgozó három partner – **a Lett Államigazgatási Főiskola, a Delna és a KNAB** – közötti szoros együttműködés hitelessé teszi a tanfolyamokat, emellett biztosítja a tananyag megfelelő lekerekítettségét. E partnerségnek köszönhetően a tanfolyamok kidolgozói olyan eszközökre és eljárásokra tudnak javaslatot tenni, amelyek célirányosabban foglalkoznak az azonosított kockázati területekkel. Az együttműködés ezenkívül a párhuzamos munkavégzést is csökkenti, és segíti a csalás és a korrupció elleni küzdelmet célzó stratégiák összehangolását. Megjegyzendő, hogy az e-tanfolyam nem helyettesítheti teljesen a tantermi keretek közötti személyes képzést, azonban jelentősen meg fogja könnyíteni számos gyakornok korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos képzését (az országban jelentős igény mutatkozik a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos képzés iránt), és különösen eredményes lehet a kevesebb tapasztalattal rendelkező résztvevők képzésében.

Kimenetek és eredmények

2019 októberében felmérés készült az e-tanfolyam első résztvevőivel. **Több közintézményből 63 válasz** érkezett. A felhasználók egy részének szinte minden észrevétele nagyon pozitív volt (több pozitív észrevétel érkezett 2020 júniusában is). (maximális pontszám: 10):

- A tanfolyami témakörök relevanciája és naprakészsége: 8,9
- A tartalom teljessége: 8,3
- A tanfolyam gyakorlati alkalmazása: 8,0

Sok résztvevő az alábbi pozitív szempontokat emelte ki:

- az elektronikus távoktatás kényelmes a felhasználó számára, és sokkal kevésbé időigényes, mint a személyes oktatás;
- a tanfolyamon átadott információk teljessége (például több lehetőség a különböző kutatási adatok és a szakértői vélemények megismerésére; az adatok jó minősége);
- interaktív és felhasználóbarát funkciók, valamint az egyes képzési modulok utáni tömör emlékeztetők és rövid összefoglalók megkönnyítik az információk jobb elsajátítását;
- az önellenőrzési megoldás nagyon hatékony.

A résztvevők többsége pozitívan reagált a tanfolyam minőségére és felépítésére és a tanfolyam által biztosított kapacitásépítési lehetőségekre. **A tanfolyam számos résztvevője tett javaslatot arra, hogy más, személyes tanfolyamok formátumát is alakítsák át elektronikus távoktatásra.**

Fő sikertényezők

E folyamatban fontos szerepet kap az, hogy a **megcélzott intézmények vezetésének közös érdeke** a korrupció elleni belső szervezési intézkedések meghozatala és **tudják**, hogy azokat hogyan hajtsák végre. Az oktatás területén a cél a korrupció negatív következményeire irányuló figyelemfelkeltés, valamint a korrupció megelőzésének és az ellene folytatott küzdelemnek a kifejtése. Ezért gyakran értékelni kell, hogy a köztisztviselők ismerik-e és megértik-e a korrupció elleni küzdelemmel kapcsolatos kérdéseket, az eredmények alapján pedig oktatási tevékenységeket kell végrehajtani például olyan területeken, mint a korrupcióellenes jogszabályok.

A gyakorlat sikeréhez vezető legfontosabb lépések:

- olyan **PR-stratégia** kidolgozása és végrehajtása, amely kidomborítja a gyakorlat fontosságát a közintézmények és a köztisztviselők számára. Ennek célja ösztönöznie a tanfolyamon való részvételt, mivel az nem kötelező;
- gyakori kommunikáció a nagyközönséggel a feltárt korrupciós ügyekről és a korrupció általános tendenciáiról, valamint a korrupció megelőzése és leküzdése érdekében hozott intézkedésekről.

Felmerült kihívások és levont tanulságok

Az első tanfolyam tekintetében nem számoltak be jelentős technikai vagy felhasználói vonatkozású problémákról. Minden tananyag egyetlen helyen elérhető online formában. Az e-tanfolyamon való részvételhez nem szükséges engedély (a tanfolyam helyszínére vonatkozó linket csak a közintézmények – többek között az önkormányzatok – körében terjesztik).

Az első tanfolyamból levont tanulságok és azok alapján a második tanfolyamon végrehajtott kiigazítások: az első tanfolyamon bevált sikeres megoldások (például a résztémakörök utáni rövid összefoglalók, önellenőrzés, gyakorlati példák és interaktív funkciók) alkalmazásának folytatása. Az infogramok használatának kiterjesztése, gyakorlati ajánlások, az elvégzett kutatások eredményeinek tömörítése. A „digitális asszisztens” megoldás (egy emberi alak magyarázza el, hogy hogyan kell részt venni a tanfolyamon, illetve egyértelműsít bizonyos kérdéseket) használatának megszüntetése, mivel néhány felhasználó túlságosan tokolódónak találja. Pontosítás és segítségnyújtás továbbra is biztosított, de másként. Számos résztvevő észrevételei nyomán **kiegészítő információkat biztosító megoldás** bevezetésére került sor (például, ha egy résztvevő

részletesebben akar egy-egy kérdést megvizsgálni). Könnyebbé vált továbbá a képzési résztémakörök közötti váltás, valamint a tanfolyami fejezeteken belüli navigáció. Ezenfelül több figyelemet kapott a tanfolyam vizuális vonzereje és intuitív megítélése.

Az átadhatóság lehetősége

Hasonló online tanfolyamok több platformon megvalósultak. Erre példa „A korrupció társadalmi következményei, korrupció az üzleti szférában és korrupció a közigazgatásban” című online tanfolyam, amelyet a **lengyelországi Központi Korrupcióellenes Hivatal** indított el egy kifejezetten erre szánt, internetes elektronikus távoktatási platformon, és amely lengyelül és angolul egyaránt elérhető (<https://szkolenia-antykorupcyjne.edu.pl/>). A **svéd külügyminisztérium és a Global Advice Network** is kidolgozott ingyenesen elvégezhető elektronikus távoktatási tanfolyamot a korrupció elleni küzdelem témakörében. Ennek az interaktív tanfolyamnak az a célja, hogy tudatosítsa a vállalatokban a korrupció kockázatait, és e kockázatok mérséklésére vonatkozó módszereket javasoljon. Ezenfelül a **dán külügyminisztérium** számos olyan elektronikus távoktatási tanfolyamot dolgozott ki, amelyek a belső és a külső partnerek érdeklődésére is számot tarthatnak és ingyenesen elérhetőek. Konkrétabban: a **korrupció elleni küzdelemmel** kapcsolatos e-tanfolyam a dán külügyminisztérium Koppenhágában dolgozó és külföldi kiküldetést teljesítő összes alkalmazottja számára, valamint a külügyminisztérium által foglalkoztatott tanácsadók számára kötelező³.

---

³ <https://um.dk/en/about-us/e-learning/anti-corruption/>